

2024.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet neve

Emberi erőforrás tanácsadó mesterképzési szak

AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS ÉS A NŐK HELYZETE

ABSZTRAKT

Belső konzulens:	Suhajda Csilla Judit egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Agrár- és Élelmiszergazda- sági Intézet Nemzetközi- szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék
Külső konzulens:	Név beosztás
Készítette:	Majorné Szécsényi Erika

Szent István Campus, Gödöllő

2024.

Munkámban elsősorban a nők, ezen belül kiemelten, a magyar nők helyzetét vizsgáltam, az oktatás történetén keresztül, az élethosszig tartó tanulás tükrében, a különböző generációk eltérő élethelyzetében. Mindezen területeket összevetettem a férfiak társadalomban, és különösképpen a magyar társadalomban elfoglalt szerepével.

Az oktatás, a tanítás és a tanulás története egyidős az emberiséggel, a fennmaradásunk egyik feltétele, a gondolkodással együtt fejlődött. A gondolkodás, az agy fejlődése, a munka, a finom kézmozdulatok és a beszéd emelte ki az emberiséget az állatvilágból és tette egyedivé.

Az ókori civilizációk számára, a nagy birodalmak fenntartása, a gazdaság és a háborúk miatt elengedhetetlenné vált az oktatás, valamint a felnőttoktatás megjelenése. Az írásra, számolásra és az áradások-apályok kiszámítására, ami az életük alapfeltétele volt, meg kellett tanítani az embereket. Mindezek megtanulása azonban a fiúk, férfiak kiváltsága lett. Főként patriarchális, apa-jogú társadalmak jöttek létre.

A nők a háztartásért, a férfiak kiszolgálásáért és a gyermeknevelésért feleltek, ezeket tanulhatták meg az idősebb női családtagjaiktól, anyáiktól, anyósaiktól. Ritka kivételnek számított, ha ők is tanulhattak, főleg, ha középfokon. Nagyon kevés nőről van tudomásunk, akik tudós, vagy művész pályán tevékenykedhettek, mint például Hüpathia (kb. Kr. u. 370-415) (Mészáros I., Németh A., Pukánszky B. 1999) vagy Szapphó.

A középkort a klerikus nevelés hatotta át, a kolostorok, apácarendek és plébániai iskolák vették át a tanítást. Európa híres egyetemén, mint például a Sorbon, férfiak tanulhattak a négy fakultáson.

1864-ben a zürichi egyetem biztosította elsőként a hölgyek számára a felvételt. Magyarországon Wlassics Gyula közoktatási miniszter 1895-ben rendeletében engedélyezte a nőknek a bölcsészeti orvosi és gyógyszerészeti felsőfokú oktatást. (Kührner É. 2020)

Azonban csak 1946-tól jelentkezhetek minden szakra nők, kivéve a papneveldéket.

Az 1980-as években már 50 százalékos arányt értek el az oktatásban, azonban a természettudományi és mérnöki karokon még most sem értük utol a férfiakat.

A nők ezen hátrányai a munkaerőpiacon is megmutatkoznak. A 2023. évi közgazdasági Nobel-díjat Claudia Goldin kapta meg, a Harvard Egyetem közgazdaságtan-professzora, a nők munkaerőpiaci eredményeinek jobb megértése érdekében végzett kutatásaiért. (Vörös J. 2024)

Kutatásában megvilágítja a tényt, hogy az azonos végzettségű nők és férfiak azonos esélyekkel indulnak a közös életúton. Kezdetben még egyenrangúan lépkednek, de a gyermek megszületése után jelentősen romlanak a nők esélyei és lemaradnak a karrierépítésben.

Az egyes generációk és egymáshoz való viszonyulásai az oktatás és a munkaerőpiac terén, jelentősen befolyásolják a nők helyzetét. Más nehézségekkel kell, kellett megküzdenie egy veterán, egy baby bommer, vagy egy X generációs hölgynek, mint az Y, Z, vagy Alfa generáció tagjainak.

A lifelong learning kapcsán, a hazai és külföldi szakirodalomban a definíciók sokszínűségével találkozhatunk, olyan nagy nevek és szervezetek foglalkoztak és foglalkoznak a témával, mint az UNESCO (annak konferenciáin: Báthory/Falus 1997. Szüdi 2006.), valamint az Európai Unióban Bernd Dewe és Peter J. Weber.

A fogalom meghatározása a tudományos életben még mindig nem teljesen egyértelmű. Napjainkban az értelmezését az aktuális oktatási helyzetek igényei determinálják, hiszen ezek a gyors modernizáció miatt folyamatosan változnak, meghatározzák a világunkat. (Ch. Gerlach 2000)

A világon mindenütt tapasztaljuk, hogy megjelent az igény az egész életen át tartó tanulásra. Minél fejlettebb egy ország, annál többen és hosszabban szeretnének állampolgárai részt venni a felnőttoktatásban az élet különböző területein (U. Gartenschläger, H. Hinzen 2001)

A gyorsan változó digitális és technológiai forradalom világában, nagyon rövid időn belül elavultak lesznek ismereteink az élet minden területén, ezért folyamatosan aktualizálni kell őket. A nőknek ez különösen nagy kihívást jelent, hiszen a gyermeknevelés és a háztartás vezetése mellett, az egyébként is hátrányos helyzetükből, az egész életen át tartó tanulás nehézségeit is le kell küzdeniük. A kutatásból kiderült, hogy mindezt sokkal nagyobb számban teszik, mint a férfiak, akiket első sorban csak a karrier ösztönöz, míg a nőket a személyes fejlődés és maga a lifelong learning is.

Ennek okai között találhatjuk azt is, hogy a mesterséges intelligencia megjelenésével egy újabb versenytársuk adódott a munkaerőpiacon. Napjaink kihívása, hogy az automatizálás a munkaerőpiacon munkahelyek megszűnését okozza. A munkavállalók leépítése elkerülhetetlen, akkor is, ha a vállalatok keresik a lehetőségeket, hogy a munkaköröket megváltoztassák, úgy, hogy az emberi munkát kiegészítse a mesterséges intelligencia és ne egy az egyben eltörölje. (D. Mulligan , G. Shaw (2021)

Kutatásom során megvizsgáltam, hogy az élethosszig tanulás milyen hatással van a mai magyar társadalom általam vizsgált tagjaira, különös tekintettel a nőkre.

Kérdőíves módszerrel 510 főt sikerült megkérdezniem, akiknek nagy része, 440 fő nőnek, 66 fő férfinak definiálta magát, 4 fő nem nyilatkozott. Többségében szellemi foglalkozásúak és az X-generáció tagjai.

Többféle módszerrel vizsgáltam az adott csoportot, a kérdőív mellett, megvizsgáltam a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) oldalait, valamint az OECD statisztikai adatait és diagrammait, melyek más intézmények, mint például az UNESCO/OECD/EUROSTAT (UOE), oktatási adatbázisát is egyesítik. Végül a kutatási adatok összefüggéseinek vizsgálatához az IBM SPSS Statistics programot alkalmaztam

A különböző módszerek egyöntetűen azt bizonyították, hogy az élethosszig tanulásban a kérdőívet kitöltő nők aktívabbak és fontosabbnak tartják, mint a férfiak. A nők számára is fontos a karrier, de a férfiaknak csak azok a képzések bírnak nagyobb jelentőséggel, amelyek előre lépésüket a munkahelyi ranglétrán megkönnyítik. Ez a férfiak esetében legtöbbször meg is történik. A nők számára személyes fejlődés legalább annyira fontos, mint az előléptetés, amit sokszor nem is érnek el a képzések hatására sem. A nyelvtudást is fontosabbnak tartják, mint a férfiak. Többségében a nők sokkal több felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.

Hazánk a felsőfokú végzettségűek számát tekintve jelentős az OECD listájának végén található. Magyarország az oktatásra fordított összeg tekintetében is az utolsó országok csoportjában látható. Az idegen nyelvek ismeretében is sokat kell javulnunk, hogy felzárkózzunk az Európai Unió országai közé.